

Paide Linnaleht

 LINN SÜDAMES

PAIDE LINNAVALITSUSE AJALEHT

MAI 2024 NR 3

Head kaaslinlased!

Kaido Ivask

Paide linnapea

Märkamatult on käesolevast aastast möödunud juba pea pool. Alles võttis linnvolikogu vastu selle aasta eelarve, kui juba oleme linnavalitsuse poolt esitanud esimese lisaelarve. Olukorras, kus enamik omavalitsusi on koostamas negatiivseid lisaelarveid, on meie poolt esitatud positiivne. Seda tänu sellele, et oleme planeerinud konservatiivselt tööl käivatelt inimestelt laekuva tulumaksu kasvu suuruses 4%, enamik teisi omavalitsusi aga 6 kuni 8%.

Esimese kolme kuuga laekus Paide linnale tulumaksu planeeritud 138 000 eurot rohkem. Seda tänu meie ettevõtjate ja elanike tänuväärsele panusele vaatamata raskele majanduslikule olukorrale. Paraku läheb enamik lisaelarve 192 000 eurost sotsiaalvaldkonna püsikulude katteks. Sellest 75% läheb hooldekodude teenuste ja 25% laste asenduskodu teenuste eest tasumiseks.

Hooldekodude teenuste summa suureneb seetõttu, et teenusel olevate inimeste arv ja teenuste hind on kasvanud. Koos lisaelarvega on see juba 860 000 eurot. Tasumine on kordi suurenenud riigi poolt pandud täiendava kohustusega alates eelmise aasta 1. juulist, milleks rahalisi vahendeid riigieelarvest piisavalt ei antud. Paljud omavalitsused on riigiga alustanud kohutete kulude täies mahus katmata jätmise osas.

Loodame, et hea tulumaksu laekumine jätkub ja siis saame suunata täiendavaid vahendeid investeringuteks ja soetusteks. Maakonnakeskuseks on meie ülesanne seista ka kogu Järvamaa hea käekäigu eest. Paide linnale on oluline, et meie maakonnas oleks tagatud kaasaegne aren-

gukeskkond ettevõtjatele ja avalikele teenustele.

Maakonna arengu tagamine ei piirdu ainult teemadega, mida peab vedama sihtasutus Järvamaa.

Järvamaa arengu olulised alustalad on avaliku teenused, mida meie elanikud vajavad oma maakonnas. Oluline on tagada Järvamaa haigla jätkamine üldhaiglana. Paraku on riik juba tutvustanud haiglate liidus haiglavõrgu arengusuundasid kuni aastani 2040, kus meie haigla on nimetatud madala tasemega kohaliku haiglana. Järvamaa ei saa seda endale lubada ja peab olema valmis panustama sellesse, et haigla jätkaks üldhaiglana.

Oluline on ka ühistransport, nii maakonna sisene kui ka ühendused teiste linnade ja maakondadega. Mäosse on küll riik planeerimas uusi bussipeatusi, mis on väga mõistlik, sest praegune Mäo terminal ei toimi. Seda ütlesin juba siis, 15 aastat tagasi, kui terminali rajama hakati. Uute rajatavate bussipeatustega, mis tekiavad mõlemale Tallinn-Tartu maantee suunale, on probleem aga selles, et riigi poolt pakutav projekt lahendus ei taga ettevõtte kiirbussidele Tartu – Tallinn suunal. Jalgsi tuleb läbida pool kilomeetrit, mis ei ole mõistlik. Juba 35 aastat tagasi toimus ettevõtte Mäosse Paidest, sõna otseses mõttes kiirbussi kõrvale. Kui me ei tee ühistranspordi kasutamist inimestele mugavaks, siis ühistranspordi lihtsalt kasutama ei hakata.

Oluline on rajada ettevõtlus- ja tööstuspargid omavalitsustes, mis tooksid uusi ettevõtteid ja sellega loomulikult ka töökohti maakonda. Omavalitsuste ülesanne on leida vahendeid taristu väljahitamiseks. Eeskujuks tuleb võtta osatüüpi Mäo Invest arendustegevus Mäos, kuhu juba kerkib Eesti suurim viljaterminal.

Paide linn peab vajalikuks, et meil oleks maakonnas ettevõtjatele inkubatsiooni- ja innovatsioonikeskus, et oleks toetatud turismi arendus. Paraku ei saanud sihtasutuse Järvamaa juhatuse vastutusel koostatud innovatsioonikeskuse ja turismiarenduse projektid toetust Euroopa Liidu

rahastusmeetmest. Projektitaotluste koostamiseks kulus 159 000 eurot, mis on väga suur summa. Tuleb teha tõsised järeldused ja koostada uus, töötav innovatsioonikeskuse projekt ning leida toetusraha selle käivitamiseks.

Innovatsioonikeskuse projekt sisaldas ka infotehnoloogia alase Koodikooli toomist maakonda. Tulenevalt sellest, et projekt ei saanud rahastust, lükkub ka Koodikooli tulek edasi. Peame tegema kõik endast sõltuva, et kool avataks võimalikult kiiresti meie maakonnas sõltumata asukohast. Jäeb üle küsida, et miks ei ole neid juba siin.

Paide linna prioriteet on haridus, mille arendamise aluseks on maakonnas sõlmitud hariduslepe. Hariduslepe edukas elluviimine sõltub selle valdkonna inimeste oskustest ja teadmistest. Need on meie haridusinsinimestel olemas. Omavalitsusjuhtide ja volikogude ülesanne on tagada vajalikud rahalised vahendid, sest ilma nendeta ei ole võimalik lepet ellu viia. Hariduslepe elluviimine ei seisa üksnes ühe töökohta taga sihtasutuses Järvamaa.

Paide linn on toetanud kõiki sihtasutusi Järvamaa algatatud projekte andes garantii omaosaluse katmiseks vastavalt asutuse juhatuse soovidele. Kahjuks ei ole kõik projektid olnud edukad.

Kätte on jõudnud aeg, kus omavalitsused ka Järvamaal asuvad koostama eelarvestrateegiat aastateks 2025 kuni 2028 ning üle vaatama arengukavasid. On oluline, et ka maakonna ülesed tegevused saaksid kajastatud juba omavalitsuste arengukavades. See tagab ühiste huvide eest seismise maakonnas.

Aga tööiste tegemiste kõrval tuleb ka puhkamiseks ja meelelahutuseks aega võtta. Soovingi kõigile ilusat suve. Külstage ja nautige kindlasti toimuvaid suurüritusi nagu lastekaitsepäev, maakaitsepäev Roosna-Allikul, Paide ralli, Paide Linnameeskonna euro- ja meistriiliigamängud, Arvamusfestival, puhvetite päev ning paljusid teisi ettevõtmisi, mida Paide linn jätkuvalt toetab või korraldab.

Hea paidelane, anna teada enda või oma naabri või kaaslinlase ilusast koduaiast!

Sihtasutus Järvamaa kuulutas välja konkursi „Eesti kaunis kodu 2024“. Maakondlik konkurss on osa üleriigilisest konkursist, mille patroon on Eesti Vabariigi President. Samuti jätkatakse konkursi „Lipukultuur 2024“ abil Eesti lipukultuuri arendamise traditsiooni.

Konkursi kategooriad on:

Eesti kaunis kodu 2024

Kategooriasse kuuluvad elamud, kortermajad, koolid, talud, tootmishooned, ühiskondlikud hooned jne.

Parim tööstusmaastik 2024

Kategoorias hinnatakse tootmise, tööstuse või muude ettevõtlusega seotud hoonete terviklikku suundumist ümbritsevasse keskkonda ning olulise komponendina keskkonnakaitseaspekte.

Parim tervisespordirajatis 2024

Kategoorias hinnatakse muuhulgas pakutavaid liikumisvõimalusi erinevatele vanusegruppidele ja erinevate raskusastmetele, kasu-

tatavust erinevatel aastaaegadel, valgustuse olemasolu pimedal ajal, sobivust ümbritseva keskkonnaga, maastiku ja looduse eripärade arvestamist, haljastuselementide kasutamist, kergelt ligipääsetavust, põhiteenuste tasuta kasutamise võimalusi.

Kaunis elurikas kodu 2024

Kategoorias hinnatakse kauneid aedasid ja parke, mis paistavad silma elurikkusega ehk sellised, kus lisaks taimedele on jäetud ruumi ka liblikatele, konnadele, siilidele jms.

Kõiki kategooria „Eesti kaunis kodu 2024“ nominente tunnustatakse maakonna tasandil tänukirja ja mastivimpliga augustis, parimad esitatakse üle-riigilisele konkursile.

Teata kaunitest kodudest hiljemalt 31. maiks e-posti aadressil paide@paide.ee, tel 383 8600 või linnaarhitekt Peter Luugile: peter.luuk@paide.ee tel 5556 1603.

Täiendav teave: www.iluskodu.ee.

Paide puhvetite päev kutsub kohvikuid registreerima

Tänavu toimub Paide puhvetite päev 17. augustil. Ootame

taas nii perekondi, sõpruskondi kui ka töökollektiive oma kohvikuid avama.

Kui soovite kodukohvikus külalisi kostitada, siis palun täitke 15. juuliks registreerimisankeet, mille leiab linna kodulehelt > üldinfo > Paide puhvetite päev või skaneerides sinise QR-koodi.

Lisainfo:

Anu Puusepp

Paide linnavalitsuse kultuuri-, spordi- ja noorsootööspeialist

anu.puusepp@paide.ee

383 8621 / 509 7675

PUHVETITE PÄEV

17. AUGUSTIL 2024

Roosna- Alliku naisrühm Roosi tähistas märtsi lõpus oma 40. sünnipäeva

Rühmas on neid, kes on tantsinud algusaastatest alates, aga mõned on jälle nii noored, et ei olnud 1983. aastal veel sündinudki. Rühma on kõik need aastad juhendanud Anneli Karma. Naisrühm on osalenud kõigil 39 Järvamaa laulja tantsupeol ning on tantsijate hulgas ka sellel peol. Soovime tantsijatele ikka kerget jalga, sära silmadesse ja tantsulusti edaspidiseks!

Purdi mõisapargi piknik-kontsert
9. juunil, algusega kell 20.30
"Südamed soojaks"

Katrin (Kate) Mandel - laul, klahvpillid
Kristiina Killo - löökriistad, pärmupill, taustalaul
Andres Arendi - bass, kitarr, taustalaul

Tasuta

Võtka kaasa piknikukorv ja tule nautida head muusikat!
Halva ilma korral toimub üritus Purdi Viljaaidas

Üritust toetavad: Paide linn, Paide Muusika- ja Teatrimaja, Purdi mõis

Kriileväljale rajati maailma esimesed süsinikupargid

Jätkusuutlikkuse iduettevõtte Green Deal'i eestvedamisel loodi aprilli lõpus Eestisse, täpsemalt Paide maale maailma esimesed teaduspõhised süsiniku pargid. Kaks neist kuuluvad konkreetsele ettevõttele ja üks on ühispark, kuhu igaüks saab panustada. Avaüritusel istutati parkidesse ligi 10 000 taime, mis üheskoos moodustavad rohkem kui viie hektarise uhiuue metsamaa.

Need Kriileväljal asuvad pargid on mõeldud maksimaalse süsiniku sidumise ja selle kaudu Euroopa Liidu kliimaeesmärkide saavutamise toetamiseks.

Parkide avamisüritusel osalenud ja esimese puu istutanud Paide linna Kaido Ivaski sõnul on parkide asumine just Järvamaal suur tunnustus. "Järvamaa on läbi aegade olnud tuntud oma hoitud keskkonna ning viljaka looduse poolest. Just neid väärtusi saame läbi süsiniku reservi projekti veelgi kaitsta ning arendada ka tulevaste põlvete jaoks" ütles Ivask.

Kriileväljal asuvad süsiniku pargid on üheskoos projekteeritud si-

Linnapea süsinikuparki puud istutamas

duma oma elutsükli jooksul umbes 2406 tonni CO2 ning need aitavad parki omavatel ettevõtetel oma süsinikujalajälge oluliselt vähendada ning püüelda päriselt ka süsinikneutraalsuse poole.

Green Deal'i Süsiniku Reservi projekt on ainulaadne selle poolest, et garanteerib pargi hoolduse ja ma-

jandamise kogu selle elutsükli vältel. "Süsiniku Reservi avamine on üks suur samm jätkusuutlikkuse ning jätkusuutliku mõttelaadi suunas," ütles tegevjuht Hans-Kristjan Velling. "Antud pargid on esimesed paljudest ning läbi ettevõtete panuse loodusesse suudame loodetavasti säilitada ka inimese-looduse harmoonilise tasakaalu."

Siinsed süsiniku pargid on juba registreeritud PEFC (Programme for the Endorsement of Forest Certification) sertifikaadi saamiseks. PEFC on üks juhtivatest rahvusvahelistest metsa sertifitseerimise süsteemidest, mis tagab, et metsamajandamine toimub keskkonnasõbralikult, sotsiaalselt õiglaselt ja majanduslikult jätkusuutlikult. PEFC sertifikaat antakse parkidele hiljemalt kahe aasta möödudes, kui taimed on vähemalt 1,3m kõrgused.

Green Deal kutsub kõiki huvilisi ja ettevõtteid üles algatusest osa võtma ning astuma vastutusutundliku sammu oma süsinikujalajälje vähendamise poole.

ROOSNA-ALLIKU JAANIÕHTU

Reedel, 21. juunil

- 18.00 Motokross Pakiauto juures, korraldaja Lembit Nõlvak
- 19.00 Mõisapargis laste jäätisejooks, emmede lapsevankriralli, suur batuut, zorbballid
- 19.30 Ponihobuse sõit, osavusmängud väikestele ja suurtele
- 20.00 Esinevad rahvamaja rahvatantsurühmad ja noorte showtantsurühm
- 20.30 Täpsus- ja osavusmängud jätkuvad Parimatele auhinnad
- 21.00 Süütame jaanilõkke

Ansambel TKT

ÕNNELOOS

Õhtujuht
Veigo Kaaret

Tühja kõhu täidab
Tanksemäe Saffer
(arveldamine sularahas)

Toetajad:

Roosna-Alliku Motoklubi, Roosna-Alliku Pakiauto, Maasturid OÜ, Rebruk Farm OÜ, AS Prelyx, Stik AS, Stik-Elekter AS, TÜ Talukartul, Vesi & Õhk OÜ, Forkala OÜ, Reelika Allmere, Ülle Tiiga, Väli Ehitus OÜ, Pühajärve SPA & Puhkekeskus, Ege Rand., MTÜ Allikaveed

Roosna-Alliku kool

100

OOTAME KÜLLA ENDISI
TÖÖTAJAJA JA VILISTLASI

29. JUUNI 2024

Osalustasu 30 eurot kuni 01.06.2024.a.
35 eurot 02.06-29.06.2024

Osalustasu on võimalik kanda Paide Linnavalitsuse a/a EE611010702000611004. Selgituseks Roosna-Alliku kooli kokkutulek ja vilistlase nimi (naistel ka neiupevenimi).

Peopäeval osalustasu 35 eurot.

Lisainfo info@r-alliku.paide.ee
tel: 3895584 ja +37258018835

Ürituse korraldamist on võimalik toetada Paide Linnavalitsuse a/a EE611010702000611004

Selgituseks:

"Annetus Roosna-Alliku Põhikool"

13.00 Registreerimine mõisas

14.00 Näituse avamine jalutussaal

14.45 Kutsetega vastuvõtt
kunstiklassis

16.00 Mälestuste pingi avamine
mõisa ees

16.30 Pildistamine mõisa ees

18.00 Kontsert-aktus mõisa saalis

21.00 Tantsuks mängib ansambel

"SIGARILLO" mõisa saalis

00.00 DJ mõisa saalis

DJ-na astub üles legendaarne

ZWILLING (Veigo Kaaret)

Sööki ja jooki pakub (kella 14.00-02.00) Tanksemäe "Saffer".
Arveldamine sularahas!

Õpetajad Diana Valtin ja Yuliya Kasemaa Chyne põhikoolis Erasmuse seina juures enda külaskäiku kaardile salvestamas. Pildil kooli direktor Jaroslav Novak (vasakult teine) ning kolleegid Hispaaniast.

Paide Hillar Hanssoo Põhikoolis on rahvusvaheline suhtlus igapäevatöö osa

Ellen Rosimannus

õpetaja, ERASMUS+ koordinaator koolis

Rahvusvaheline koostöö hariduses on Eestis saanud igapäevatöö osaks. Paide Hillar Hanssoo Põhikool on alates 2018. aastast osalenud ERASMUS+ programmis. 2022. aastal saime ERASMUS õpirände akrediteeringu, mis on ühelt poolt tunnustus heale rahvusvahelisele koostööoskusele, teiselt poolt võimaldab igal aastal garanteeritud toetussumma viia ellu kooli pikaajalisi eesmärgi.

Meie kooli õpetajad on käesoleval õppeaastal käinud erinevates Euroopa riikides koolitustel ja koolides töövarjuks ning õpilased on õpinud koos eakaaslastega. Õpirändetel sõlmitud kontakte on edasi arendatud ja nii on tekkinud mõtted järgmisteks ühistegevusteks. Maikuu on eriti tihe - saadame õpetajaid ja õpilasi välisriikidesse õppima ja võtame vastu külalisi.

Mai alguses kogusid õpetajad Yuliya Kasemaa ja Diana Valtin Prahas kogemusi, kuidas toetada andekaid lapsi ja kasutada digivahendeid tõhusamalt õppetöös. Nelja päeva jooksul saadi ülevaade Tšehhi koolisüsteemist ning vahetati kontakte kolleegidega, et alustada koostööd järgmisel aastal. Õpetajad võtsid endaga kaasa häid emotsioone ja ideid, mida endagi koolis ja tundides kasutada.

14.-15. mail õppisid 3. klasside õpilased koos eakaaslastega Kaunasest. Tundides suhtlesid lapsed inglise keeles, tutvustasid oma maade kultuuri, võrdlesid koolipäeva, meisterdasid koos ja õppisid õues. Õpetajad Terje Peets, Eve Kraiss ja Gerli Mikk valmistasid koostöös partnerkooli õpetajatega ette lapsi köitva programmi. Enne kohtumist Paides oli ka üks veebikohtumine. Meie kooli lapsed olid väga evelil, õppisid õhinaga ja viisid koos õpetajaga läbi ka tegevusi.

27. mail lendab 7. a klassi grupp koos õpetaja Kristi Tederiga ja Ellen

2: 3.b klass ja õpetaja Terje Peets tervitavad sõpru Kaunasest.

Rosimannusega Paide sõpruslinna Fredensborgi. Noored õpivad tundma Taani koolikultuuri, õpetavad vastastikku eesti ja taani keelt, uurivad Taani ajalugu praktilistel õppekäikudel. Tegevused toimuvad inglise keeles ja palju kasutatakse digivahendeid. Väga eriliseks teeb selle õpirände asjaolu, et noored elavad Taani peredes ja saavad selle kaudu ainulaadse õppimiskogemuse.

Samal ajal, 27.-28. mail võõrustame õpetajaid Saksamaalt Bremenist. Nende külaskäigu fookuses on õpiraskustega õpilaste toetamine ja digivahendite kasutamine meie koolis. Külalised osalevad tundides, vestlevad õpetajate, tugispetsialistide ja juhtkonnaga. Arutatakse ka edasist koostööd.

Rahvusvaheline koostöö ei ole midagi kaugemat ja hoomamatut. Igapäevatöös on see võimalus rakendada Euroopa parimaid kogemusi kooli paremaks muutmisel. Õpetajad toovad õpirändetelt kaasa nutikaid ideid, kuidas tõhusamalt õpetada ja

õppida ning koolielu väljakutseid lahendada. Hetkel vaatame Euroopas ringi, et leida viise, kuidas toetada paremini andekaid õpilasi, rändetaustaga õpilasi ja kuidas kasutada efektiivsemalt digivahendeid õppetöös. Nimetatud kolm valdkonda on meie kooli arengukava suured eesmärgid. Kolleegidega loodud kontakte hoitakse ja neist sünnivad uued mõtted koostöök. Vähem tähtis pole see, et kolleegidega suheldes ja eakaaslastega koos õppides tunneta- me Euroopat ühiseid väärtusi ja probleeme.

Me ise ka üllatume, kui tihedaks on selle õppeaasta jooksul muutunud rahvusvaheline suhtlemine ja kui palju oleme sellest koolina võitnud. Eriti uhked oleme selle üle, et saame õpirändetele saata ka õpilasi. Meie kogemus kinnitab, et juba põhikooli õpilased suudavad õpetaja juhendamisel osaleda rahvusvahelistes projektides ja saavad sealt hädavajalikke oskusi. Meie tegemistest saab lugeda Õpirändajate blogis randajaopi.blogspot.com.

Üheksa andekat noort lõpetab kunstikooli

Anneli Suits

Paide kunstikooli direktor

Paide Kunstikoolis on sel aastal üheksa lõpetajat. Kõik need noored inimesed on väga sihikindlad, loovad, töökad ning andekad, mida näitab ka nende looming. Kõik lõputööd olid sel aastal väga tugeva taseme ning uut moodi lähenemisega. Just noorte julgus oma tundeid loominguliselt väljendada on kiitust vääri.

Lõputööd saab näha kunstikooli fua- jees. Näitus jääb kogu suveks avatuks ja kindlasti tasub uudistama tulla.

Selle aasta lõpetajad on:

Rico Feštšin tööga „Auto reklaam“, 3 maali ja üks vilditud pilt.

Helena Hurt tööga „Sugupuu“, se- gatehnika löuendil.

Johanna Kalberg tööga „Minu tu- ba“, triptühhon.

Melissa Marrandi tööga „Hansu- ke ja Greeteke“, teatrimakett.

Luukas Kookmaa tööga „Luuka landid“, landikomplekt.

Riti Pöder tööga „Halliste etno- graafiline põll“, graafika löuendil.

Lisanne Jasmiin Simson tööga „Kaisukad“, õmblustöö.

Karmely Eliis Tegelman tööga „Loomad“, maaliseeria.

Miina Marrandi tööga „Silm“, klaasimaal-vitraaž.

Lõputööde juhendajad olid: Mar- gus Tiitsmaa, Liina Tamme, Mare Olev ja Piret Uibotalu.

Kunstikoolipere soovib kõigile värvirohket suve ning uusi kohtumi- si juba septembris!

PAIDE LINNA RAAMATUKOGUDE LAHTIOLEKUAJAD SUVEL

Järvamaa Keskraamatukogu

E 11-19, T-R 11-18, L-P suletud

Harukogud on suvepuhkusel (suletud):

Roosna-Alliku raamatukogu	1.juuli - 4.august
Viisu Raamatukogu	8.juuli - 11.august
Sargvere raamatukogu	15.juuli - 18.august
Tarbjä raamatukogu	15.juuli - 18.august
Anna laenutuspunkt	15.juuli - 18.august

Paide Muusikakool kutsub:

UUTE ÕPILASTE VASTUVÖTT

3. juunil 15:00-18:00

Täpsemalt:

<https://paidemuusikakool.ee/vastuvott/>

Klaver, tšello, viiul, kitarr, flööt, klarnet, saksofon (alt, sopran, tenor), trompet, tromboon, altsarv, eufoonium, tuuba, löökpillid, akordion, pärimusmuusika (lööts ja kannel) ja laul.

Sisemine tugevus hoiab Eestit

Teele Seire

Sisekaitseakadeemia

Sisekaitseakadeemiasse on koondatud kogu riigi siseturvalisusega seotud õpe. Akadeemias õpivad tulevased Politsei- ja Piirivalveameti, Päästeameti, 112 Häirekeskuse, Maksu- ja Tolliameti, Vanglateenistuse ning mitmete teiste sisejulgeolekuasutuste töötajad.

Meil on väga praktiline ja äge õpikeskkond

Sind ootab tervislik ülikoolilinnak ja tasuta sportimisvõimalused Sisekaitseakadeemias saad oma ala eksperdik

Miks õppida politseinikuks?

Sind ootab kindel tulevik ja garanteeritud tõelise tunde töö Politsei- ja Piirivalveameti.

Politsei tugevuseks on inimesed. Selleks, et Sina saaksid olla järgmine politsei tugevus, saad vajaliku hariduse ja praktilised kogemused Sisekaitseakadeemia politsei- ja piirivalvekolledžist, kus õppetöö toimub Euroopa ühes silmapaistvas ja modernses sisejulgeoleku õppehoones.

Suur osa tunde toimub väljas-

pool klassiruumes: matisaalis, lastetiirus, kriminalistika laboris, taktikamajas, simulatsioonikeskuses või õppepiiril. Lisaks läbid erinevaid praktikaid.

Õpingute ajal on sulle tagatud tasuta ühiselamukoht ja söök nii Tallinna, Paikuse kui ka Narva õppekeskustes. Ka riietusele ei pea sa ise mõtlema, sest kadetina kannad esimesest koolipäevast politseivormi. Lisaks on sulle garanteeritud põhistipendium 300 eurot kuus, mida saad veelgi suurendada hea õppeedukusega, olles tubli sportlane ja muidu aktiivne.

Politseiteenistus, rakendus kõrgharidusõpe 3 aastat

Politseiteenistuse õpe on praktiline ja paindlik ning osa õppes toimub digilahendustega õppekeskkonnas. Saad võimaluse rahvusvaheliseks koostööks, aga teha ka kõrgetasemelist teadust. Sisekaitseakadeemias saad sinust siseturvalisuse ekspert.

Kadetina õpid esmalt tundma seadusi ja olukordi, kuhu politseisekkub. Treenid enesekaitset, füüsilise jõu kasutamist ja õpid käsitsema relvi. Harjutad isikuid kont-

rollima, võltsitud dokumente ära tundma, joores inimesi ohjeldama, relvastatud kurjategijat kinni pidama ning tõkestama ebaseaduslikke piiriületajaid. Seejärel õpid lahendama seaduserikkumisi, koguma tõendeid ja määrama karistusi. Kolmandal õppeaastal keskendud kuritegude uurimise oskusele. Õpid, kuidas inimest üle kuulata, digitaalseid tõendeid koguda ja jälitust teha. Viimasel aastal saad valida, kas soovid süvendatult õppida piirkonnapolitsei, kriminaalpolitsei või piirivalve tööd.

Politseiametnik, kutseõpe 1,5 aastat

Politseiametniku kutseõpe on samuti väga praktiline ja annab sulle teadmised, oskused, mis võimaldavad kohe tööle asuda Politsei- ja Piirivalveameti patrullpolitseiniku või piirivalvurina.

Saad töötada vaheldusrikkas ja põnevas keskkonnas, hoida ja kaitsta oma piirkonna turvalisust, reageerida hädaabi sündmustele, muuta liiklust turvalisemaks ning lahendada süütegusid. Piirivalvurina tagad korra piiril ja osaled ot-singu- ja päästetöödel nii maal kui vees.

Järvamaa omavalitsused hakkavad pakkuma noortele tugiteenuseid

Märtsis alustasid 60 kohalikku omavalitsust toe ja lahenduste pakumist 15–29. aastastele noortele, kes on Eestis tööturul või haridusest erinevatel põhjustel kõrvale jäänud.

Paide linn, Järva vald ja Türi vald on liitunud Noortegarantii tugisüsteemiga, mis on osa laiemast Noortegarantii Eesti tegevuskavast, millega soovitakse jälgida, et kõik 16–29. aastased noored üle Eesti saavad, kas tööpakkumise või täiendusõppe, õpipoisiõppe või praktikapakkumise nelja kuu jooksul pärast töötuks jäämist või haridussüsteemist lahkumist.

Projekti „Järvamaa noorte toetamine” raames võetakse tööle kolm noorte heaoluspetsialisti, igasse omavalitsusse üks spetsialist. Noore toetamiseks kasutatakse noore individuaalsetest vajadustest lähtuvaid tööpõhimõtteid, mis võimaldab nooreni jõuda, vajaduse väljaselgitamist, tugitegevuste pakumist ja/või korraldamist.

Tegemist saab olla nii lühiajalise kui ka pikaajalise toetamisega, sealhulgas vajalike teenuste ja toetuste tutvustamisega (nt tööpakkumised, piirkondlikud enesetäiendamise võimalused, iseseisvumine ja majanduslikud küsimu-

sed, tervist ja elustiili toetavad tegevused, laste ja perede toetamise võimalused, rahvusvahelised võimalused jmt).

Noore toetamisel peetakse silmas noore poolt püstitatud lõppeesmärgi, nt õpingute jätkamine ja sobiva töö leidmine, sealhulgas hoitakse end noore käekäiguga kursis senikaua kuni noore eesmärk on saavutatud ja ollakse kindlad, et püstitatud eesmärk on noorele ka jõukohane. Selleks on

oluline, et peale eesmärgi saavutamist hoitakse noorega kontakti veel vähemalt kuni kuus kuud, et hinnata ühiselt koos noorega eesmärgi jõukohasust.

Projekti abikõlblike kulude kogumaksumus on 387 934,92 eurot. Projekti abikõlblikkuse periood on 01.03.2024 - 30.11.2026. Projekti koordineerib SA Järvamaa, kus töötab programmi eesmärkide saavutamiseks koordinaator/projektijuht Reelika Roosileht-Bork.

SOTSIAALMINISTRIKAMET

SOTSIAALMINISTRIKAMET

European Union

Palju õnne noorimatele linnakodanikele!

YAROSLAVA
EMILY
JAN VALMAR

FREDERIK
KLAUS

Mina seisan Eesti turvalisuse eest.

MIDA SINAT EED?

ASTU
SISEKAITSEAKADEEMIASSE
KUNI 01.07 / sisekaitse.ee

LASTEKAITSEPÄEV

1. JUUNIL 2024 KELLA 14.00 - 18.00

LEMBITU PARGIS

PÕNEVAD TEGEVUSED
VAHVAD ETTEASTED

BATUUDID
MASKOTTIDE JOOKS

JÄÄTISEBINGO
MAITSEV KÕHUTÄIS

ÜLLATUSED

TASUTA

Politsei- ja Piirivalveamet

KAITSELIIT

NAISKODUKAITSE

AJAKESKUS
WITTENSTEIN
AJAST AEGA AJAMASINAGA

Kuidas sünnib 12. Arvamusfestival?

Kristi Tirmaste

Arvamusfestivali turundus- ja kommunikatsioonijuht

Kui tähelepanelikult vaadata, siis Paide Vallimäel võib juba märgata palju ootusärevust. Vähem kui kolme kuu pärast ärkab see ajalooline paik ellu, tervitades tuhandeid mõttekaaslast ja kultuurihuvilisi 9.-10. augustil toimuva Arvamusfestivali raames. Seni, kuni Paide taas Eesti mõttekeskuseks muutub, teeme ülevaate, mida tänavusel festivalil oodata võib ning kelle abil suur-sündmus sünnib.

Arvamusfestivali kavas on sel aastal rohkem arutelusid kui mullu. Peale märtsis toimunud avaliku ideekorjet hindas festivali meeskond kõiki laekunud arutelude teemasid ning selle tulemusena pääses kavasse ligi 200 arutelu. Augustis on võimalik mõtteid mõlgutada koguni 24 arutelualal, mis kõik saavad Arvamusfestivalile omase õdusa väljanägemise.

Arvamusfestivali programmi juhi Kristin Kivimäe sõnul on teemad ring väga lai. Kõige rohkem esitati ettepanekuid jätkusuutlikkuse ja julgeoleku teemadel ning esindatud olid ka sellised valdkonnad, millest pole Arvamusfestivali lavadel varem palju räägitud. "Meil oli väga suur rõõm näha, et ideekorjese jõudis tänavu mitmeid teemasid ka põllumajanduse ja spordi teemadel," toob Kivimäe näitena. Uute teemade lisanudumist on lootnud ka festivali eestvedaja Kaspar Tammist. "Eks ma olen salamisi oodanud rohkem kultuurivaldkonna teemasid küll, nii muusikast, kunstist kui ka spordist. Hea meel on tõdeda, et neid on tänavu programmis kohe päris mitu! Hea meel on muidugi iga programmi pääsenud arutelu üle, sest kõik teemad on sellised, mille üle peabki arutama," sõnab

Tammist. Kogu festivali kava avalikustatakse 2. juulil.

Topelt rahvas võrdub topelt panus

Arvamusfestival toimub Paides tänavu juba 12. korda. Festivali eestvedaja on veendunud, et Paide linn on sündmusest tohutult võitnud. "On nii füüsilist ja käega katsutavat kasu, aga ka südames ja mõtetes toimuvat kasu. Ja just see viimane ongi kõige olulisem - et Arvamusfestivalil kolanud mõtted, ideed, argumendid ja arutelud kanduksid inimeste sees edasi," ütleb Tammist, et ainult nii saab elu muutuda veelgi paremaks.

Mullu külastas Arvamusfestivali hinnanguliselt 10 000 inimest. See, et augustikuu teisel nädalavahetusel Paide linnas olevate inimeste arv rohkem kui kahekordistub, tähendab Tammisti sõnul suurt pingutust nii korraldajatel kui ka linnaelanikelt. Kuna festivali ajal täituvad majutuskohad kiirelt, siis väga oluliseks kohalike panuseks on just kodumajutuse pakkumine. "Oleme nii tänulikud, et võtate festivali külalised lahkelt vastu - kas lihtsalt rõõmsate kodanikena või panustades Arvamusfestivali korraldusse. Ka kõik kodumajutuse pakkujad on osa meeskonnast, ilma kelleleta poleks võimalik sellisel kujul Arvamusfestivali korraldada," kinnitab Tammist kohalike panuse tähtsust. Kõik, kel on võimalik festivali ajal külalistele oma ukseid avada, saavad endast märku anda meiliaadressile kodumajutus@arvamusfestival.ee.

Vabatahtlikud on asendamatud

Lisaks kodumajutuse pakumisele, väljendub kohalike ja kaugema kandi inimeste panus veel väga mitmetel viisidel, sest Arvamusfestivali õnnestumisesse pa-

nustab igal aastal suur hulk vabatahtlike - kokku üle 200 inimese. Vabatahtlike elu ja olme valdkonna juhi Karola Jaanofi sõnul loovadki vabatahtlikud festivalile näo ning tagavad sündmuse ladusa korraldamise.

"Selleks, et Arvamusfestivalil osaleja saaks nautida sisukate aruteludega programmi ja mõnusat õhustikku, on vabatahtlikud asendamatud. Nad on tihti esimeseks kontaktiks küllastajatele, pakkudes vajadusel infot ja juhiseid. Ühtlasi ehitavad nad üles festivali ala ja loovad õdusa atmosfääri," loetleb Jaanof ning toob välja, et lisaks on meeskonnas ka inimesed, kes koordineerivad arutelukorraldajate tegevusi, küsitlevad külastajaid, tegelevad heakorra ja toitlustajatega, vastutavad kommunikatsiooni ja turunduse eest, hoolitsevad erinevate kujunduste, helisalvestuste ja fotojäädvustuste eest jne. "Ilma sellise meeskonnata ja nende inimesteta ei sünniks ka Arvamusfestivali. Need särasilmised inimesed aitavad ellu viia midagi suurt ja meelde jäävat," toonitab Jaanof vabatahtlike tähtsust. Ka tänavu on võimalik kõigil endast märku anda, kel soov vabatahtlikuna panustada. Selleks tuleb minna lehele arvamusfestival.ee/vabatahtlik ning täita ära vastav ankeet.

Jaanofi sõnul on vabatahtlike hulgas inimesi erinevatest valdkondadest ja erialadelt. Seega uute toredate inimestega tutvumine ning uute oskuste arendamine on kindlasti need, mis motiveerivad ja põnevust pakuvad. "Tunne, et saab olla osa lahedast ja toetavast seltskonnast tekitab vabatahtlikes tunde, et ollakse osa millestki erilisest," rõõmustab Jaanof, et Arvamusfestivalil toimetavatest vabatahtlikest on suur hulk neid, kes tulevad appi üha uuesti ja uuesti.

9.-10. augustil toimuva Paide Arvamusfestivali kohta saab lisainfot lehelt arvamusfestival.ee.

Linnavolikogu ootab 1. juuniks aukodaniku ja vapimärgi kandidaate

Paide linnavolikogu ootab ettepanekuid, keda tunnustada tänavu Paide linna aukodaniku tiitliga ning kellele anda vapimärk. Tunnustused omistatakse Paide linna heaks tehtud silmapaistvate teenete eest.

Ettepaneku aukodaniku nimetuse ja vapimärgi andmiseks võib teha igaüks. Taotlus koos põhjendusega linna autasu andmiseks tuleb esitada 1. juuniks. Kõige mugavam on seda teha taotluste e-keskkonnas SPOKU, kuid taotluse võib tuua ka paberil aadressile Pärnu 3.

Taotlusi menetleb selleks moodustatud linnavolikogu komisjon ja laureaadiid selguvad linnavolikogu istungil kas augustis või septembris. Aukodaniku nimetus ja linna vapimärk antakse üle Paide linna sünnipäeva tähistamisel septembri lõpus.

Arvamusfestival otsib KODUMAJUTUSE pakkujaid!

Festivali ajal täituvad kohalikud majutuskohad kiirelt, mistõttu on väga oodatud Paide kohalike panus. Kui saad festivaliküllastajatele kodumajutust pakkuda, siis anna endast märku: kodumajutus@arvamusfestival.ee

Hea noor!

Augustikuu on peagi käes ning juba 09.-10. augustil toimub Paides 12. Arvamusfestival. Selleks, et festival toimuda saaks, on ka sinul võimalus oma panus anda, seega ootame sind liituma **ARVAMUSFESTIVALI TERE-tiimiga!**

- Otsime sind kui oled:**
  - noor alates 14. eluaastast
  - abivalmis ja hakkamist täis
  - ütled kõikidele väljakutsetele "Jah!" ja säilitad rõõmsa meele
  - talud vajadusel natukene pinget, päikest ja isegi vihma!
- Mida pakume?**
  - uusi sõpru ja ägedaid kontakte
  - võimalust arendada oma suhtlemis- ja koostööoskuseid
  - kasulikke koolitust ja töökogemust (saab lisada CV-sse)
  - Arvamusfestivali särki ja mütsi
  - täis kõhtu, kõike tööks vajalikke vahendeid ja vajadusel majutust
  - võimalust arendada Eesti suhtlus- ja arutelukultuuri
- Mida teha on vaja?**
  - öelda tuhandetele festivali külalistele "Tere!"
  - tagada, et kõik külastajad jõuaksid õigeaks ajaks oma soovitud arutelule
  - juhata teed ja jagada infot jalgsi liikujatele, ratturitele ja autojuhtidele
  - hoida silma peal heakorral, et meil kõigil oleks festivali ajal mugav olla
  - hoolitseda pakihoiu selle eest, et inimeste kotid saaksid hoiustatud ja päeva lõpuks omanikule tagastatud
  - aidata korraldada vabatahtlike toitlustust

Anna endast märku siin: lingid.ee/teretiim.
Küsimuste korral kirjuta Tere-tiimi tiimijuhile Helerile: heleri.raasik@arvamusfestival.ee

NB! Tere-tiimi ühine suur kokusaamine ja koolitus toimub päev enne festivali, 8. augustil, Paides.

Kohtumiseni!

JÄRVAMA MAAKAITSEPÄEV

23.06.2024 ROOSNA-ALLIKUL

10.00 Mälestushetked, lillede/pärgade ja küünalde asetamine Vabadussõja mälestussambale Türi Keslinna kalmistul ning Müüsleri ausambapargis

11.00 Tänu- ja mälestushetk ning lillede/pärgade ja küünalde asetamine Vabadussõjas võidelnute mälestuseks Paide Püha Risti kirikus

12.00- ... MAAKAITSEPÄEV Roosna-Allikul
Päevajuhid Kirsika Ilmjärv ja Arto Saar

12.00-15.00 Kaitseliidu Järva maleva allüksuste, naiskodukaitse, kodutähtede, noorte kotkaste, politsei, päästeameti, liitlaste tegevus- ja infopunktid
Jõustruktuuride ja liitlaste tehnika näitus

13.00-14.30 Sõdurisupp
Kultuuriprogramm

15.00 Kaitseväheline jalutuskäik
Võidutule jagamise tseremoonia

17.00 Järva-Madise ja Ambla kirikaia lillede/pärgade ning küünalde asetamine Vabadussõja mälestussambale
Võidutule üleandmine

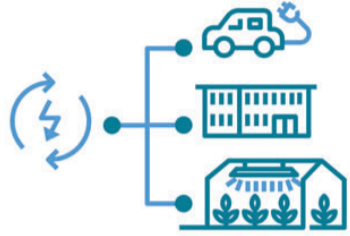
Riik alustab Eesti-Läti neljanda elektriühenduse planeerimisega

Regionaal- ja Põllumajandusministeerium planeerib järgneva paari aasta jooksul Eesti-Läti neljanda elektriühenduse ja selleks vajaliku taristu Paide linnast läbi Lihula linna Sõrve poolsaareni Saaremaal. Tutvustame, miks planeering on vajalik ja kuidas maaomanikud, kogukonnad ja kohalikud omavalitsused, saavad planeeringu kujundamises kaasa rääkida.

Elektriühenduse rajamine on riiklikult oluline

Vabariigi Valitsus algatas Eesti-Läti neljanda elektriühenduse riigi eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise Eleringi initsiatiivil. Uus ühendus Eesti ja Läti vahel suurendab varustuskindlust kogu Eestis ning loob võimalused suurema hulga taastuvenergia vastuvõtmiseks Lääne-Eesti võrku. Elering soovib elektriühenduse kavandada mandril 330-kilovoldiste õhuliinidena, Muhu saarel maakaablina ja merealal merekaablina. Vajalik on kavandada ka alajaamad ja muu taristu. Võimalike uute elektriliinide trasside asukohad ja maavajadus selguvad riigi eriplaneeringu menetlemise käigus. Kui töökulgeb ootamatusteta, siis peaks pla-

neerimisprotsess lõpule jõudma 2026. aastal ja ühendus valmima 2033. aastal. Projekti kohta leiab lisainfot veebilehelt <https://www.elering.ee/eesti-lati-neljas-elektriuhendus>. Planeerimisprotsessi kohta leiab infot portaalist www.riigiplaneering.ee.

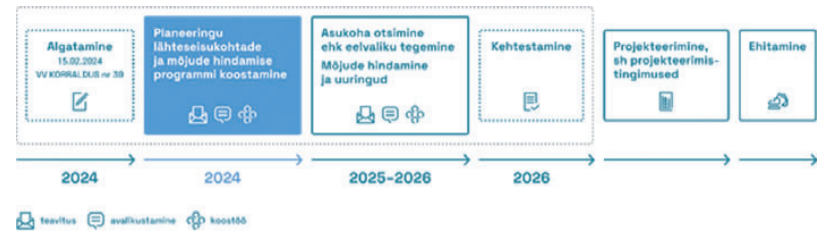
Varustuskindluse suurendamine ja suuremal hulgal taastuvenergia vastuvõtmine

Loodav ühendus suurendab alates aastast 2033 elektri varustuskindlust ning loob võimalused suurema hulga taastuvenergia vastuvõtmiseks Lääne-Eesti elektrivõrku, aidates kaasa riigi 2050. aastaks seatud kliimaneutraalsuse eesmärkide saavutamisele. Planeeritav ühendus mõjutab enim omavalitsusi, kuhu uus ühendus kavandatakse – neis saab nii tarbida kui ka toota rohkem elektrienergiat.

Otsime sobilikud asukohad ja seejärel koostame eelprojekti

Kõigepealt selgitab Regionaal- ja Põllumajandusministeerium välja, milliseid uuringuid ja analüüse on vaja planeeringu koostamiseks teha, ning koostab planeeringu lähteseisukohad ja mõjude hindamise programmi planeerimiseaduse alusel. Seejärel visandatakse elektriühenduste trassialternatiivid, hinnatakse põhjalikult nende mõju ja võrreldakse alternatiivseid asukohti. Planeeringu käigus leitud sobivasse asukohta koostatakse eelprojekt elektriühenduse rajamiseks.

Eesti-Läti neljanda elektriühenduse riigi eriplaneeringu menetluskeem. Planeeringu koostamisel on eesmärgiks planeerimiseaduse § 271 kohaldamine ehk asukoha eelvaliku otsuse alusel riigi eriplaneeringu kehtestamine. Juhul, kui planeerimisenetluse käigus ilmnevad asjaolud, mille tõttu ei ole võimalik detailse lahenduse koostamisest loobuda, koostatakse sobivasse asukohta detailne planeeringulahendus ja selle võrra võtab kogu planeeringprotsess kauem aega.

Selgitatakse välja võimalikud mõjud

Elektriühenduse planeerimisel hindame lisaks looduskeskkonnamõjudele planeeringu elluviimisega kaasnevaid sotsiaalseid, majanduslikke ja kultuurilisi ja mõjusid. Sh uurime, kuidas mõjutaks trass kohalikke elanikke, ning teeme mõjude hindamiseks ja planeeringu koostamiseks vajalikud uuringud ja analüüsid. Planeeringuga samal ajal koostame elektriühenduse eskiisprojektid, mis võimaldavad mõjusid hinnata täpsemalt, kui seda tavapäraselt planeeringute puhul tehakse. Planeeringu koostamisel tuleb leida elektriühendusele asukoht, kus liinil on kõige vähem negatiivseid mõjusid inimestele ja loodusele, kuid samal ajal on ka liini rajamine majanduslikult võimalik.

Puudutab kümnet omavalitsust

Planeeringuala suurus on 6314 km² ja selles on u 83 000 katastrit, millest eraomandis on 68 000 katastrit (3 860 km², u 60%). Planeeringuala hõlmab viite maakonda ja kümnet kohalikku omavalitsust: Saaremaa, Muhu, Lääne-Nigula, Läänerranna, Põhja-Pärnumaa, Märjamaa, Kehtna, Rapla ja Türi valda ning Paide linna. Merealal hõlmab planeeringuala Väikest väina ja osa Suurest väinast. Planeeringuala valiti piisava ulatusega, et mitte teha enne planeerimisprotsessi elektriühenduste asukoha eelvalikut ning võimaldada planeeringu koostamisel ja selle mõjude hindamisel vajadusel elektriühenduste alternatiivide asukoha muutmist ja täiendavate alternatiivide lisamist.

Eesti-Läti neljanda elektriühenduse riigi eriplaneeringu planeeringuala

Kõik saavad kaasa rääkida

Planeerimisprotsess on avalik ja kõigil on võimalus selles osaleda ning ettepanekuid esitada. Koostatud planeeringu materjale tutvustatakse huvilistele lähemalt ning selleks korraldatakse ka avalikke arutelusid. Avalikkusele antakse planeeringu koostamisest ja kaasa rääkimise võima-

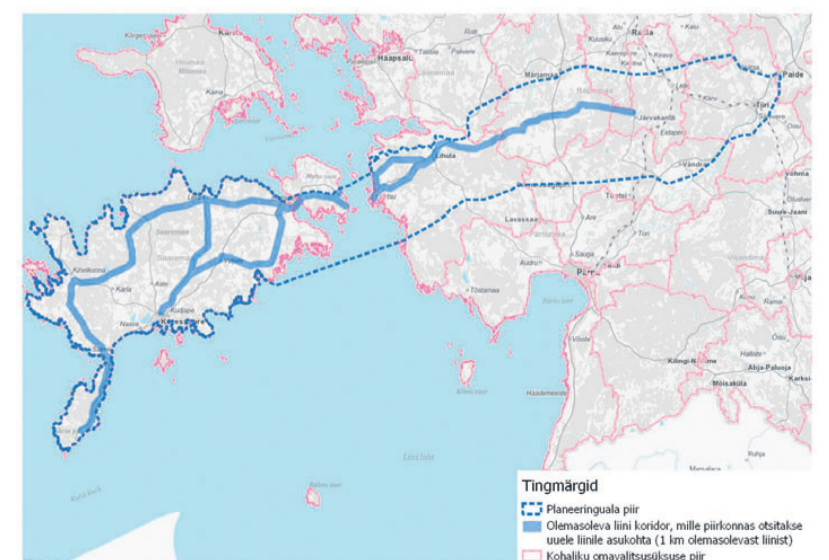
lustest teada riiklikus päevalehes Postimees, kohalikes lehtedes ning ministeeriumi veebilehel. Kõigil, kel on soov teateid saada isiklikult, palutakse Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile edastada oma kontaktandmed meie üldmeile info@agri.ee (nimi, tava- või e-posti aadress, organisatsiooni esindamisel selle nimi) või liituda planeeringu uudiskirjaga veebilehel www.riigiplaneering.ee.

Maaomanikke teavitatakse

Elektriliini asukohta otsime 6314 km² suurusel planeeringualal, kus on u 83 000 kinnistut. Praegu on veel vara öelda, kus trass täpselt paiknema hakkab, sest uurime alles erinevaid võimalusi ning hakkame peagi hindama, millised mõjud oleksid neil planeeringu alasse jäävatele elanikele ja loodusele. Eesti-Läti neljanda elektriühenduse riigi eriplaneeringu algatamine võib puudutada neid, kelle kinnistu asub planeeringualal olemasoleva liini läheduses (elektriliinist kuni 1 km kaugusel). Olemasolevad liinikoridorid on üheks võimalikuks Eesti-Läti neljanda elektriühenduse asukohaks (vt joonisel sinine pidevjoon). Teavitame neid kinnistuomanikke või -kasutajaid e-kirjaga märtsi kuus. Kirja saajaid on u 8000. Erasisikutele edastatakse info e-posti aadressile isukood@eesti.ee. Kui olete suunanud portaalis www.eesti.ee sellele aadressile edastatavad kirjad teisele e-posti aadressile, laekub kiri ka sinna. Ülejäänul planeeringualal täiendavate alternatiivide asukohti alles otsitakse. Kui leitud täiendavate alternatiivide puhul mõjutab planeering rohkem maaomanikke, siis kaasab Regionaal- ja Põllumajandusministeerium nemadki planeerimisprotsessi.

Püsi kursis!

Eesti-Läti neljanda elektriühenduste riigi eriplaneeringu koostamist ja selle mõjude hindamist korraldab Regionaal- ja Põllumajandusministeerium. Värskeimat teavet jagame portaalis www.riigiplaneering.ee. Kontakt: Marju Kaivapalu, marju.kaivapalu@agri.ee, tel 5851 0632.

VP Väätša Prügila

Võtame **TASUTA** vastu alljärgnevaid jäätmeid:

kivi / betoon / tellised / plaadid ja keraamikatooted / betooni-, tellise-, plaadi- või keraamikatoodete segud / töötlemata puit (puitpakend, euroalused, suured oksad)

Kontakt / +372 384 0111 / info@prygila.ee

KAMPAANIA PERIOOD: 06.05-31.08.2024

prygila.ee

Tingmargid
 Planeeringuala piir
 Olemasoleva liini koridor, mille piirkonnas otsitakse uueks liiniks asukohta (1 km olemasolevast liinist)
 Kohaliku omavalitsusala piir

Hääletades sa otsustad

Arne Koitmäe

Riigi valimisteenistuse juht

9. juunil 2024 toimuvad Euroopa Parlamendi valimised. 27 liikmesriigi kodanike valik paneb järgmiseks viieks aastaks paika 720 parlamendiliiget, kes hakkavad tegema otsuseid, mis mõjutavad meie kõigi igapäevaelu. Eestist valitakse Euroopa Liidu esinduskokku seitse liiget.

Suuri muudatusi valija jaoks valimiste korralduses seekord ei ole – valimis periood on ikka seitse päeva, kestes 3.–9. juunini, hääletada saab nii jaoskonnas kui ka elektrooniliselt. Kuid mõnele punktile tahan siiski tähelepanu juhtida.

Euroopa Parlamendi valimised erinevad teistest Eestis toimuvatest valimistel selle poolest, et osaleda saavad nii Eesti kui ka teiste Euroopa Liidu liikmesriikide kodanikud. Hääletada ja kandideerida saab seejuures ainult ühes liikmesriigis.

Hääletada saab üle Eesti

Nii nagu enamikus liikmesriikides on ka Eestis neil valimistel üksainus valimisringkond, mis hõlmab kogu Eestit. See tähendab, et kõik valijad saavad üle Eesti valida kõigi üles seatud 71 kandidaadi vahel.

Valimisjaoskondi on tänavu 378. Tänu 2021. aastast kasutusel olevale elektroonilisele valijate nimekirjale ja ühele valimisringkonnale saab anda oma hääle ükskõik millises hääletamisruumis üle Eesti. Seega juba juuni alguses su-

velainel olles saab näiteks tallinlane hääletada Ruhnu saarel ja Ruhnu saare elanik Tallinnas. Eelnevalt tasub siiski üle kontrollida, kas kehtiv isikut tõendav dokument on kaasas. Hiljemalt 30. mail saab iga valija kas e-posti või posti teel teabele hääletamisruumide ja hääletamisaja teabega.

Kel on aga näiteks haiguse tõttu keeruline valimisjaoskonda kohale minna ja e-hääletada kas ei taha või ei oska, saab endale valimiskasti koju tellida. Taotlus selleks tuleb esitada telefoni teel kohalikule omavalitsusele reedel, 7. juunil või laupäeval, 8. juunil vahemikus kella 12–20 või valimispäeval, 9. juunil kell 9–14. Täpsem info leiab samuti valimiste teabelehel.

E-hääle kohalejõudmist saab kontrollida

Eelhääletamine ja elektrooniline hääletamine kestab 3.–8. juunini. Eelhääletada saab kuue päeva jooksul igas vallas ja linnas vähemalt ühes valimisjaoskonnas kella 12–20. E-hääletamine kestab esmaspäevast kuni laupäeva õhtu kella 20 välja. E-hääle andmiseks on vaja arvutit, nutiseadmega e-hääle anda ei saa. Arvutis omakorda peaks olema kõige uuem ID-kaardi tarkvara, operatsioonisüsteem ja viirusetõrje. Enda tuvastamiseks ja hääle kinnitamiseks on vaja kas ID-kaarti koos lugejaga või mobiil-ID-d. Ka nende kehtivus tasuks varakult üle kontrollida. Smart-ID neil valimistel veel enda tuvastamiseks kasutada ei saa, see võimalus lisandub järgmisteks, 2025. aasta kohalikeks valimisteks. Va-

EUROOPA PARLAMENDI VALIMISED 2024						
E	T	K	N	R	L	P
03.06	04.06	05.06	06.06	07.06	08.06	09.06.2024
EELHÄÄLETAMINE						VALIMISPÄEV
Elektrooniline hääletamine						Kõikides jaoskondades hääletamine 9.00 - 20.00
E 9.00 ...			... L 20.00			
Keskuste jaoskondades hääletamine 12.00 - 20.00				Kõikides jaoskondades hääletamine 12.00 - 20.00		Kodus hääletamine 9.00 - 20.00

lijarakendus, millega e-hääletada, on kättesaadav veebilehelt valimised.ee, kust see tuleb oma arvutisse laadida. Rakendus on kättesaadav ainult valimised.ee lehelt, kuskilt mujalt seda kindlasti alla laadida ei tohiks.

Pärast e-hääle andmist on võimalik 15 minuti jooksul nutiseadme abil ka kontrollida, kas hääle jõudis turvaliselt kohale. Selleks tuleb kas Google Play või App Store'i rakenduste poest alla laadida või siis uuendada EH kontrollrakendus. Rakendusega tuleb skaneerida QR-kood, mis e-hääletamise järel arvuti ekraanile kuvati. Hääle kontrollimine aitab kindlaks teha, et valija arvuti käitub õigesti ja sinna ei ole paigaldatud e-hääletamist häirivaid pahavara. Valija, kes leiab, et ta ei saanud vabalt või salaja hääletada, võib uuesti hääletada. Hääletades elektrooniliselt, eelmine e-hääle tühis-

tatakse ja kehtima jääb viimasena antud e-hääle. Valimispäeval, sh valimispäeval, on võimalik oma e-hääle tühistada ka jaoskonnas hääletades.

Valimiste korraldajatenä soovime ennetada ja varakult märgata, kui levib valeinfo või muu valimiste läbiviimist takistav teave. Selleks oleme muuhulgas koostanud erinevate sotsiaalmeedia- ja kutsume siinkohal ka kõiki inimesi silmatud valeinfost sotsiaalmeediakeskkondadele teada andma või murettekitavatest kuulujuttudest politseile teada andma. Ühtlasi teeme koostööd erakondade ja kandidaatidega, et ka nemad suhtuksid tõsiselt oma seadmete, veebilehtede ja meiliaadresside turvalisusse käsitlemisel. Panen siinkohal ka kõigile valijatele südamele, et oma ID-kaardi ja PIN-koodide andmi-

ne teiste inimeste kätte ei ole lubatud ja kõik telefonikõned, milles teilt isikuandmeid ja PIN-koode küsitakse, tuleks koheselt katkestada ja neist politseile teada anda.

Tulemused südaööks

Valimispäeval, 9. juunil toimub hääletamine kella 9–20. Nii paber- kui ka e-hääle lugemine algab pärast hääletamise lõppemist Eestis. Euroopa Parlamendi valimistel ei tohi hääletamistulemusi avaldada enne hääletamise lõpu kõigis Euroopa Liidu liikmesriikides. Viimasena sulgeb oma jaoskondade ukse kohaliku aja järgi kell 23 Itaalia. Meie jaoks tähendab see seda, et esialgsed valimistulemused saab avalikustada alates südaööst vastu 10. juunit.

Valimised on aeg, millal saab oma hääle kuuldavaks teha. Sinu hääle loeb. Kui sa hääletad, siis sa otsustad.

LIKUMISSARI Järvamaa liigub

6. JÄRVAMAA JÄRVEDE JOOKSUD 2024

2.05	kell 18.00	Käravete järve jooks
16.05	kell 18.00	Preedikü järve jooks
23.05	kell 18.00	Tarbja järve jooks
6.06	kell 18.00	Väinjärve jooks
13.06	kell 18.00	Paide tehisjärve jooks
13.07	kell 12.00	A. Nurmekivi/Järva-Jaani järve jooks
20.08	kell 14.00	Käru järve jooks
5.09	kell 18.00	Mägede järve jooks
10.09	kell 18.00	Rava järve jooks
19.09	kell 18.00	Eistvere järve jooks
2.10	kell 17.00	M.Pirksaare/Türi Tehisjärve jooks

Rohkem infot www.jarvasport.ee

12. JÄRVA SÜVEMÄNGUD
4.-15. JUUNI PAIDE 2024

ORIENTEERUMINE	4. juuni	Paide tehisjärve ääres, kell 17.00
JUHTIDE VÕISTLUS	4. juuni	Paide tehisjärve ääres, kell 17.00
JALGPALL	5. juuni	Paide Ülejõe staadion, kell 17.00
DARTS	8. juuni	Paide Kreisi trahter, kell 12.00
DISCGOLF	9. juuni	Paide Ülejõe Discgolfi park, kell 16.00
SÜVEVOLLE	11. juuni	Paide tehisjärve ääres, kell 15.00, kell 18.00
MÄLUMÄNG	11. juuni	E-Piim Spordihall, kell 18.00
PETANK	11. juuni	Väätsa petangi väljakud, kell 17.30
3X3 KORVPALL	13. juuni	Paide Lai tn 33 korvpalliväljakud, kell 16.00, kell 18.00
MURDMAAJOOKS	13. juuni	Paide tehisjärve ääres, kell 18.00
TRIKITÕUKERATAS	15. juuni	Paide Hillar Hansoo PK rulapark, kell 12.00

TULE OSALE MÄNGUDEL!

Mängudele registreerimine vastavalt võistlusalade juhenditele.
Türi vald: tyrispordikool@gmail.com, Janika Vingel, tel 501 1683
Järva vald: Jaak.Tammik@jarva.ee, Jaak Tammik, tel 5814 5847
Paide linn: info@paidesport.ee, Marge Merisalu, tel 516 9542

JarvamaaSpordiliit Info, juhendid, protokollid: www.jarvasport.ee

EESTI KULTUURKAPITAL

14. juuni on leinapäev

Silva Kärner

Memento Järvamaa Ühendus

Kalendris on see päev lipupäev. Paljude nooremate põlvkondade jaoks on aga oht, et ajalooline mälu hakkab tuhmuma – mis päev see selline siis on? Mõeldes sündmustele Ukrainas, saab tõmmata paralleele Venemaa võimuladviku otsuste kohta sõja käigus, kui pered lahutatakse, lapsed satuvad lastekodudesse.

1941. aastal toimus samasugu-

ne tragöödia ka Baltimaades, sh Eestis. Oli alanud Teine maailmasõda, 1940. aastal oli Eesti antud Nõukogude Liidu koosseisu. Eestlastel tuli valida, kelle poolel sõjida... Mobilisatsioonid sakslaste ja venemaste poolt, metsavendlus, pagemised kodust, teadmatust... Ja siis 14. juuni 1941, kui algas suurlüüditamine. Eestist saadeti välja üle 10 000 inimese, kellest teadaolevalt umbes 3000 meest hukati. Kokku küüditati Siberisse Baltimaadest, Ukrainast,

Moldovast ja Valgevenest orienteeruvalt 85 000 inimest.

Juba raudteejaamades paigutati mehed ühte ja naised teise vagunisse. Paljud asised eesti mehed ei tulnudki tagasi, sest väidetavalt tribunali otsusega oli neile määratud mahalaskmine.

Siiski on neid pereliikmeid, kes aastate pärast jõudsid tagasi kodumaale ja seetõttu on ka meil võimalus meenutada möödunud karme aegu ja heisata leinalipp nende mälestuseks, kes hukati või surid repressioonide käigus.

Memento Järvamaa Ühendus asetab mälestuskimbud Järvamaa mälestuspaikadesse 83. juuniküüditamise aastapäeval järgmiselt:

- 13. juunil kell 19.30 Türi Keslinna kalmistul
- 14. juunil kell 10.00 Järva-Jaani ausamba pargis
- 11.00 Öötle mõisapargis
- 12.00 Koeru ausamba pargis
- 13.00 Paide Murtud Rukkilille mälestuskivi juures
- 16.00 Tallinnas Kommunistiohvrite memoriaali juures.

SIDEPATALJONI LIPUPÄEVA TÄHISTAMINE

13. JUUNIL

PAIDE VALLIMÄEL

AJAKAVA

11.00 Pidulik rivistus

11.30 - 12.30 Tehnika- ja varustuse näitus, kus tutvustatakse staabi- ja sidepataljoni igapäevatööd
Üritust saadab Eesti sõjaväeorkester

SUVEHOOAJA SÜNDMUSED PAIDE VALLIMÄEL

- 30. mai Tigran Gevorkjan: Muuseum-Up Comedy Wittensteini Tegevusmuuseumis
- 31. mai Loeng „Ravimtaimed aias ja aia taga“ Euroopa avatud aedade festivali raames Wittensteini Tegevusmuuseumis
- 2. juuni Ekskursioon Paide linna aedades Euroopa avatud aedade festivali raames algusega Paide vallimäelt
- 4. juuni Eesti lipp 140 ja lõõtsasimman Marko Matverega Paide vallimäel
- 13. juuni Sidepataljoni lipupäev Paide vallimäel
- 28. juuni Lektorium Paide vallimäel
- 3. juuli Discgolfi Järvamaa seeriavõistlus 2024 Paide etapp
- 7. juuli Noorsooteatri suvelavastus „Lahenduste ministeerium“ Paide vallimäel
- 13. juuli Enesearengufestival „Õnnelik Mina“ Paide vallimäel
- 14. juuli Jalgpalli Euroopa meistrivõistluste ühisvaatamine Paide vallimäel
- 26. juuli Tantsuõhtu Paide vallimäel, soojendab Paide noortebänd ning peaesineja Annelly Ott (Päris Anny) & Are Jürimaa (Gümf)
- 31. juuli Järvamaa muuseumi 119. sünnipäeva tähistamine Wittensteini Tegevusmuuseumis
- 9.-10. august Arvamusfestival Paide vallimäel
- 20. august Taasiseseisvumispäeva tähistamine Kaitseliidu perega Paide vallimäel
- 22. august Haridustöötajate aastapäev Haridustreff Paide vallimäel
- 31. august Noortebändide festival Paide vallimäel
- Augustikuus Komöödiateatri etendus „Kolm musketäri“ Paide vallimäel

+372 5850 2001 | www.wittenstein.ee | Veski 11 Paide

PAIDE JUUNILAAT

8. juunil 2024 kell 10-16

Paide Muusika- ja Teatrimaja parklas

MÜÜGIL

- toidukaubad
- tööstuskaubad
- käsitöö
- talukaubad
- vanavara

INFO: laadainfod@gmail.com, tel 5380 5142

PA MT
PAIDE MUUSIKA- JA
TEATRIMAJA

Sündmuste kava

JUUNI

- 01.06 kl 14-18 Lastekaitsepäev Lembitu pargis
06.06 kl 19:00 Balletistuudio etendus "Tuhkatriinu"
08.06 Hooviteatrite festival Paides
09.06 Hooviteatrite festival Viisus ja Purdis
16.06 kl 16:00 Paide Tantsustuudio kevadkontsert "Hingepeegel"
21.06 kl 18:00 Jaanipäeva pidu Paide tehiskärve ääres

JUULI

- 14.07 kl 19:00 Jalgpalli EM finaali ühisvaatamine Vallimäel
26.07 kl 20:00 Tantsuõhtu Vallimäel

AVATUD GALERII

- 03.05 - 30.06 "Pärime!" Käsitöölidu aastateema Pealekasv näitus
06.05 - 30.06 "Piiripealsed helid" Anneli Ivaste fotonäitus

KINO

- 30.05 kl 18:00 Põnevus "Viimane sihtmärk"
31.05 kl 18:00 Animatsioon "Garfield"
07.06 kl 18:00 Komöödia "Pahad poisid: sõida või sure"
13.06 kl 18:00 Komöödia "Pahad poisid: sõida või sure"
14.06 kl 18:00 Seiklus "Pahupidi 2"

Maja avatud E-R 10 - 17 ja muul ajal vastavalt eelbroneeringutele ja ürituste kavale.

Kassa avatud E-R 11-17 ning tund enne ürituse algust.

Kassa tel 5803 1093

Kõiki pileteid saab igal ajal osta internetist:

Piletilevi.ee, piletimaailm.com ja fienta.com

**6. HOOVI-
TEATRIRITE
FESTIVAL**
8.-9. JUUNI 2024
PAIDES

Kultuuririkkuse aasta 2024

HOOVI TEATER 2024

PA MT PAIDE MUUSIKA- JA TEATRIMAJA

LEADER

MOTOHOBI

REGILAUANSAMBEL „ARHAILISED MEHED“

REGILAUANSAMBEL „AMBLA NAISED“

16. juuli - 28. juuli

Kukenoosi küün, Albu, Järva vald

Liikluskorraldus Pärnu tänava ja Raudtee tänava ristmikul muutus

Alates 20. maist muutus liikluskorraldus Pärnu tänava ja Raudtee tänava ristmikul.

Raudtee tänava poolt mõlemast suunast (nii Maksimarketit kui ka E-Piima poolt) Pärnu tänava ristmikule liigeldes varem kehtinud "Anna teed" liiklusemärgid asendati "STOP" liiklusemärkidega.

Palume liiklejail järgida liikluskorraldusvahendeid.

Tule liikuma!

PAIDE SPORDIKESKUS

E-Piim Spordihall
E-R kell 7.30 - 21.00
L-P kell 11.00-21.00
10.06 - 31.08
E-L kell 11.00 - 20.00
24.06 suletud

Staadionid

Tennis/Padel

Discgolf

www.paidesport.ee

Roosna-Alliku postipunkt lõpetab juuli keskel töö

Reelika Lepp

Omniva meediasuhete juht

Alates 22. juulist lõpetab Roosna-Alliku postipunkt madala kliendivoo tõttu töö. Edaspidi on piirkonna lähim postiasutus Paide postkontor, mis kolib suve jooksul Valgekivi ärikeskusesse ja läbib ka sisulise uuenduskuuri. Lähim pakiautomaat asub Järva-Jaani Grossi toidukaupade poe juures.

Hoolimata postipunkti sulgemisest on kõikidele Roosna-Alliku elanikele ka edaspidi kättesaadav tasuta personaalne postiteenus. Lühidalt tähendab see seda, et Omniva toob postiteenused koju või tööle kohale.

Omniva postikuller tuleb kliendi juurde, et pakkuda soovitud teenuseid ja kaupa. Saab osta postmarke, ümbrikke või panna oma kirjad ja pakid teele. Samuti on võimalik tasuta arveid, võtta vastu pakke ja kirju ning tellida ajalehti ja ajakirju. Nii saab varasemalt postipunktis tehtud toiminguid teha kodust lahkumata. Vajadusel saab e-poest tellitud tooteid ka personaalse postiteenuse abil tagastada.

Teenuse kasutamiseks peab ühendust võtma Omniva klienditeenindusega e-posti või telefoni teel või esitama Omniva kodulehel: www.omniva.ee/era/abiinfo/personaalne_postiteenus vastavasisulise avalduse. Teenuse telefoninumber on 664 3330.

Margid, kaardid ja ümbrikud Omniva e-poest

Üha enam inimesi eelistab tavapoodide asemel soetada vajaliku e-poodidest. Omniva e-poest leiab samuti laia valiku postmarke, postkaarte, pakendeid ja ka postkaste, mida saab koju tellida. Muu hulgas saab tellida ka enda kujundusega postmarke ja postkaarte. Filateeliahuvilistele on e-poes Eesti suurim valik filateeliatooteid ja soetada saab ka Eesti Panga münte. Valikus on samuti loodusöbralikest materjalidest pakendid, villaümbrikud ja mitmeid toremaid kingitusi erinevas vanuses inimestele.

www.pilbeteater.ee

PIIBE TEATER

piletitasku

ARLET PALMISTE

STAHLI
grammatika

REIMO SAGOR

TARVO SÕMER LIIS HAAB RIHO ROSBERG

MEESTELAUANSAMBEL „ARHAILISED MEHED“

REGILAUANSAMBEL „AMBLA NAISED“

16. juuli - 28. juuli

Kukenoosi küün, Albu, Järva vald

LEADER

MOTOHOBI

REGILAUANSAMBEL

JÄRVA

JÄÄGRI VILLA

Paidesse jõuab sel suvel esmakordselt tänavatoidufestival

Laupäeval, 29. juunil 2024 täitub Paide Pärnu tänav esmakordselt rikalikku söögi ja joogivalikuga.

Viimaseid trende tänavatoidustalates Ukraina köögist kuni Itaalia gelatodeni pakuvad Eesti ja lähiriikide ratasatel toiduvalmistajad. Suur Paide Toidutänav pakub nii peenemaid maitseelamusid kui ka juba tavaks saanud lemmikuid.

Kokku oodatakse Paide toidufestivalile üle 50 söögipakkuja.

Päeva sisustab burgerisöömise võistlus, erinevad muusikalised DJ-setid ja lasteala.

Festivali raames on avatud ka Suur Sky Tivoli lõbustuspark. Sky Tivoli lõbustuspark on üle 10 atraktsiooni kogu perele. Nende seas suurimad on 30-meetrine Booster ja a 300-ruutmeetrine autodroom. Lisaks saab nährvid proovile panna Extreme-karussellil. Tivolis on ka atraktsioonid Shrek, Labürint, Luiged, Sky Jump, Space mission, Avengers, laste karussellid ja muu.

Toidutänavate ürituste iga-aastane traditsioon sai alguse 2020. aastal Tallinna Lauluvaljakult ning kinnitas koheselt kanda kui üks ooda-

tumaid pereüritusi Eestis. Igas linnas, kus üritus toimub, pakutakse kõige suuremat tänavatoidu valikut Eestis.

Toidutänav on Paides avatud kella 12st hiliste õhtutundideni, sissepääs toidutänavale on tasuta.

Esita täiskasvanuhariduse tunnustamise konkursile kandidaate

Kutsume üles kuni 8. juunini esitama kandidaate täiskasvanuhariduse tunnustuskonkursile. Kandidaate saab esitada neljas kategoorias - aasta õppija, aasta õpitegu, aasta koolitaja ja aasta õppijasõbralik tööandja.

Ootame inimesi esitama aasta õppija kandidaadiks neid täiskasvanuid, kes on jätkanud katkenud haridusteed või omandanud uue eriala ning seeläbi muutnud oma elu.

Mõelge ehk on just teie tutvusringkonnas mõni tubli õppija või väärilise tunnustust mõni koolitaja, kelle koolitusest hiljuti osa saite või väärilise tunnustust hoopis teie tööandja, kes on pakkunud enesetäiendamise võimalusi. Märgakem ja tunnustagem oma maakonna inimesi.

Lisaks soovime konkursiga tunnustada õpitegusid, mis aitavad inimestel saada õppimisest positiivseid kogemusi, uusi teadmisi ja oskusi. Aasta õpiteo kategooriasse sobivad kogukondlikud õppimised edendavad ja toetavad tegevused, kus loovad kaasa aktiivsed kogukonna liikmed.

Konkursi raames otsime ja tunnustame ka täiskasvanute koolitajaid, kes on koolitajana tegevad avalikus, era- ja/või kolmandas sektoris ning kes toetavad täiskasvanud inimeste enesearengut indiviidi, kogukonna ja ühiskonna tasandil.

Õppijasõbraliku tööandja kategoorias soovime esile tõsta neid organisatsioone, kus toetatakse süstemaatiliselt

töötajate arengut ja innustatakse õppima, luuakse tööpraktika võimalusi ning soodustatakse mitmekesist karjääri, sh oskuste kaasajastamist, investeeritakse töötajate ümberõppesse.

Kõigi maakonna kandidaatide seast selgitatakse välja maakonna esinumbriid, kes saavad tunnustatud maakonna tänuüritusel (kui on teada aeg, siis võib lisada). Maakonna laureaatide seast teeb valiku üleriigiline komisjon. Aasta õppijat, koolitajat, õpitegu ja õppijasõbralikku tööandjat tunnustatakse 8. novembril toimival täiskasvanuhariduse tänuüritusel, mis on osa traditsioonilisest täiskasvanud õppija nädalast. Täiskasvanud õppija nädal toimub 27 korda, sel aastal on see 30. oktoobrist - 8. novembrini ja algab üle-eestilise Õpitunniga.

Tunnustamine toimub Euroopa Sotsiaalfondi projekti "Elukestva õppe populariseerimine ja kogukondlik edendamine" raames. Konkursi korraldab Eesti Täiskasvanute Koolitajate Assotsiatsioon koostöös Haridus- ja Teadusministeeriumi, Eesti Töötajate Keskkliidu ja Euroopa täiskasvanuhariduse veebikeskkond EPALega ja Eesti Külaliikumisega Kodukant

Kandidaate saab esitada kuni 8. juunini ETKA Andrase kodulehel.

Täiskasvanud õppija nädala tegevusi korraldatakse Euroopa Sotsiaalfondi projekti "Elukestva õppe populariseerimine ja kogukondlik edendamine" toel.

Kogumisringid Paide linnas

Kogumisringidel jäätmete üleandmine on vabatahtlik teenus. Selleks, et teenust saada, tuleb esitada teenuse tellimus järgnevalt:

- Tellimust saab esitada telefoni teel **7386700** või e-kirjaga tartu@keskkonnateenused.ee.
- Tellimuse esitamisel teada anda tellimuse aadress, jäätmete ligikaudne maht kuupmeetrites ja loetelu mida ning mitu eset üle anda soovitakse (haljastusjäätmete puhul, mitu kotti soovitakse üle anda).
- Kortermajade puhul, kus on toimiv ühistu, tuleb kogumisringide tellimus esitada ühistu poolt.

Suurjäätmete veoring:

- toimub kord kahe kuu jooksul (03.05, 05.07, 06.09, 08.11);
- teenuse saamiseks tuleb esitada tellimus üleval toodud tingimustel;
- suurjäätmete üleandmine on tasuline, 8.26 €/m³;
- jäätmevedaja teavitab jäätmevaldajat veo toimumise kuupäevast ette vähemalt 5 päeva;
- suurjäätmed peavad olema paigutatud jäätmevedajale ligipääsetavale kohale (nt segaolmejäätmete konteineri kõrvale). Asukoha võiks vajadusel vedajaga eelnevalt kokku leppida.

Üle saab anda: vana mööbel, suured pörandavaibad, kardinapuud, madratsid jms.

Aia- ja haljastusjäätmete veoring:

- toimub ajavahemikus 1. aprill kuni 30. november kord kuus (02.05, 06.06, 04.07, 01.08, 05.09, 03.10, 07.11);
- teenuse saamiseks tuleb esitada tellimus üleval toodud tingimustel;
- jäätmed tuleb pakendada kuni 150L (max 10 kg rasked) läbipaistvasse kotti, et kotis olevad jäätmed oleksid hõlpsasti tuvastatavad. Vajadusel saab sobivad kotid osta vedajalt;
- aia- ja haljastusjäätmete üleandmine on tasuline, 0.74 €/150L kott;
- jäätmevedaja teavitab jäätmevaldajat veo toimumise kuupäevast ette vähemalt 5 päeva;
- kui jäätmete kogumiskott sisaldab võõriseid, on jäätmevedajal õigus jätta kott vedamata.

Üle saab anda: pehmed haljastusjäätmed (lehed, muru, heki pügamisel tekkinud oksad, taimed jms).

Eakate vastu suunatud vägivald – kas ja kuidas sellega võidelda?

Sotsiaalkindlustusameti ohvriabi põhiteenuse juht Lenne Indov peab vägivaldaga võitlemisel oluliseks märkamist, sekkumist ja julgust otsida abi. Kui palju eakaid kannatab igal aastal vägivaldajuhtumites ning kas ja kuidas saab igaüks meist olla neile toeks?

Millised on peamised eakate vastu suunatud vägivalda tüübid?

Institutsionaalne ehk väljaspool eaka kodu toimuv väärkohtlemine, tahtlik või tahtmatu hooletusse jätmine, otsene ja kaudne füüsiline, emotsionaalne või psühholoogiline vägivald, seksuaalne väärkohtlemine, samuti rahaline või muul viisil materiaalne ärakasutamine.

Kui teadlik on ühiskond sellest, et ka eakad võivad sattuda lähisuhtevägivalda ohvriteks?

Ühiskond on üha teadlikum sellest, et lähisuhtevägivald võib mõjutada inimesi sõltumata nende vanusest, soost, rassist, sotsiaalsest staatusast või muudest tunnustest. Tuleb tõdeda, et eakate vastu suunatud vägivald on aegade jooksul pööratud vähem tähelepanu kui näiteks lähisuhtevägivald üldiselt, kuid viimasel aastatel on tehtud pingutusi selle probleemi teadvustamiseks ja selle vastu võitlemiseks.

Eakate lähisuhtevägivalda juhtumid võivad olla eriti keerulised, sest ohvrid võivad olla füüsiliselt nõrgemad või sõltuvad vägivallatsejast hooldamisel või majanduslikult. Lisaks võivad eakad inimesed olla vähem teadlikud oma õigustest või karta, et nende kogemust ei võeta tõsiselt. Samuti seisame silmitsi iganenud hoiakutega, et abi saamine on tabu ja inimene peab ise hakkama saama.

Sotsiaalkindlustusameti ohvriabi ja ennetusteoste osakond on teinud jõupingutusi teadlikkuse tõstmiseks, et kõik ühiskonna liikmed oskaksid paremini märgata eakate vastu suunatud vägivalda. Lisaks on aastast aastasse paranenud abisaamise võimalused. Vägivallaohvritele pakume nõustamist, ajutist majutust, õigusabi ja muid toetavaid meetmeid, et aidata neil vägivaldast pääseda ja oma elu uuesti üles ehitada. Siiski näeme, et on oluline jätkata teadlikkuse suurendamisega ja ressurside kättesaadavaks tegemisega, et kõik, sealhulgas eakad, saaksid vajaduse korral abi.

Kas eakate vastu suunatud vägivalda osatakse ka märgata?

Eakate vastu suunatud vägivalda võib olla keeruline märgata mitmetel põhjustel, sealhulgas ohvrite endi häbistamise või hirmu, hooldekodudes ja teistes hoolekandeesutustes toimiva vägivalla varjamise ning ühiskondliku arusaama tõttu, et eakad inimesed ei pruugi olla vägivalda ohvrid. Siiski on oluline mõista, et eakad on sama haavatavad (lähisuhte)vägivald kui nooremad inimesed ning et selle äratundmine ja sekkumine on oluline nende kaitseks.

Siinkohal toon mõned märgid, mida tasub eakate vägivallaohvrite juures märgata:

- füüsilised vigastused nagu verevalumid, luumurrud või põletused, eriti kui neid esineb korduvalt või selgitamatul viisil;
- ärevus, depressioon või muud muutused käitumises või meeleolus, mis võivad viidata vägivallaohvritele;
- hoolekodus elavate eakate puhul on nendeks näiteks hooletusse jäetud välimus,

kehv hügieen või muudele põhilistele vajadustele ebatavaline reageerimine.

Majandusliku eksploateerimise märkideks on näiteks suurte rahasummade väljavõtmine arveldusarvelt või ebatavalised ülekanded, maksmata kommunaalarved ja võlad.

Siinkohal tahan rõhutada, et märkamise kõrval on ülioluline just sekkumine. Kogukonna liikmed, tervishoiutöötajad, hooldajad ja teised eakatega kokku puutuvad inimesed peaksid olema teadlikud nendest märkidest ja võtma tõsiselt igasuguseid kahtlusi vägivalla või hooletuse suhtes. Vajadusel tuleks ohvritele pakuda toetust ja abi ning suunata ohvriabisse või kohalikku omavalitsusse.

Kas eakad ise oskavad ära tunnetada, et see, mis nendega toimub, on lähisuhtevägivald?

Eakad võivad olla teadlikud, et nendega toimuv käitumine või suhted on ebatervislikud või koguni vägivaldsed, kuid nad võivad kogeda ka segadust, häbi või hirmu, mis takistab neil olukorrale otse silma vaadata. Siiski võib osa eakaid olla teadmatud või eitada, et nad on vägivalla ohvrid, eriti kui vägivald tuleb lähedaselt pereliikmelt või hooldajalt.

Paljud eakad võivad kogeda vägivald ja arvata, et see on normaalne osa nende suhetest või hooldekodu elust. Nad võivad karta, et nende olukorda ei võeta tõsiselt või et nad ei saa abi. Samuti võivad nad olla mures selle pärast, kuidas nende suhted või elu muutub, kui nad vägivalla paljastavad.

Oluline on pakkuda eakatele turvalist keskkonda, kus nad saavad avameelselt rääkida oma kogemustest ja muredest ning kust neile pakutakse

tuge, toetust ja vajadusel ka abi. Eakatele tuleks selgitada, et nad ei pea kannatama vägivalla all ja et neil on õigus abi ja kaitsele. Tervishoiu- ja sotsiaaltöötajad, samuti muud tugispetsialistid mängivad olulist rolli eakate teavitamisel nende õigustest ja abivõimalustest.

Kas eakad julgevad rääkida lähisuhtevägivaldast?

Eakad võivad tunda mitmeid takistusi lähisuhtevägivaldast rääkimisel, kuid paljudel juhtudel on neil võimalik rääkida, kui neile pakutakse turvalist ja toetavat keskkonda ning kui neil on teadlikkus sellest, et nad ei pea oma olukorda üksi taluma.

Mõned takistused, mida eakad võivad kogeda lähisuhtevägivaldast rääkimisel, on:

häbi. Eakad võivad häbeneda või tunda end süüdi, et nad on vägivalla ohvrid, eriti kui vägivald tuleb lähedastelt pereliikmetelt või hooldajatelt. Nad võivad karta, et teised mõistavad neid hukka või ei usu nende lugusid.

Hirm tagajärgede ees. Eakad võivad karta vägivallatseja reaktsiooni või seda, et juhtunu avalikustamine võib olukorda veelgi halvendada. Nad võivad karta, et kaotavad eluaseme või toetuse, eriti kui vägivallatseja on nende peamine hooldaja või finantsiline toetaja.

Puudulik teadlikkus abivõimalustest.

Kuigi eakad võivad kogeda eeltoodud takistusi, on oluline pakkuda neile turvalist ja toetavat keskkonda, kus nad saavad oma kogemustest rääkida. Lisaks eelmainitud tervishoiu- ja sotsiaaltöötajatele ning erinevatele tugispetsialistidele võivad usaldusväärsed sõbrad, pereliikmed ja teised lähedased inimesed olla olulised toetajad eakatele, kes kogevad vägivald, aidates neil leida vajalikku abi ja toetust.

Kas ja kui palju eakaid on pöördunud ohvriabi poole ja mis on olnud peamised mured?

2023. aastal pöördus ohvriabisse 227 eakat ehk 6% kõikidest uute juhtumitega seotud pöördujatest. Peamisteks pöördumiste põhjusteks oli vaimne ja füüsiline vägivald.

2024. aastal oleme Sotsiaalkindlustusametis võtnud üheks eesmärgiks jõuda rohkemate eakateni - selleks tegeleme ennetus ja teavitustööga, mis on suunatud eakate märkamisele ja sekkumisele.

Kuhu võivad eakad pöörduda, kui neil on tunne, et nad on sattunud lähisuhtevägivalda ohvriks?

Kiireim viis saada abi on helistada sotsiaalkindlustusameti ööpäevaringsele ohvriabi kriisitelefoni 116 006, kus nõustajad pakuvad emotsionaalset tuge, jagavad infot abi saamise võimaluste kohta ning juhendavad suhtlemisel teiste asustustega.

Vahel on kergem oma murest kirjutada - selle jaoks on veebilehel palunabi.ee loodud eraldi vestlusaken.

Nei, kes eelistavad silmast-silma kohtumisi palume pöörduda maakondlike ohvriabi töötajate poole, kelle kontaktid leiab palunabi.ee kodulehelt.

Kui inimene vajab emotsionaalset tuge, tal on mure enda või lähedase haiguse pärast, esinevad eksistentsiaalsed või spirituaalsed küsimused, vajab tuge leinas või surija ja tema lähedaste toetamisega, julgustame helistama sotsiaalkindlustusameti emotsionaalse toe ja hingehoiutelefoni 116 123, kus nõustajad pakuvad emotsionaalset tuge iga päev kell 10–24 ning hingehoidjad on samal liinil kättesaadavad kell 16–24.

Kuhu pöörduda, kui vajad abi?

	116 006 välismaalt: +372 614 7393 OHVRIABI KRIISITELEFON	116 111 välismaalt: +372 600 4434 LASTEABI TELEFON	660 6077 VÄGIVALDAST LOOBUMISE TUGILIIN	116 123 EMOTSIONAALSE TOE JA HINGEHOIU TELEFON	660 7320 INIMKAUBANDUSE ENNETAMISE NÕUANDELIIN	VAIMSE TERVISE VEEBINÕUSTAMINE
Kellele ja mis murega?	Inimestele, kes on langenud kuriteo, hooletusse jätmise, halva kohtlemise ning füüsilise, vaimse või seksuaalse vägivalla ohvriks hiljuti või ka pikemat aega tagasi. Pöörduda võivad ka abivajajast teatajad, soovi korral tagatakse anonüümsus.	Nii lastele kui täiskasvanutele nõu küsimiseks ja abi saamiseks või abivajavast ja hädaohus olevast lapsest teatamiseks. Pakutakse esmast nõustamist, vajadusel edastatakse info erinevatele spetsialistidele.	Vägivalla toimepanijatele, nende lähedastele või vägivalla toimepanijatega tegelevatele spetsialistidele. Pöörduda võib ka vägivalla toimepanemiste ennetamiseks.	Täiskasvanutele ärevuse maandamiseks, toimetulekuvõime parandamiseks ja eluliste teemade arutamiseks. Nõustaja toetab probleemide lahendamise leidmisel ja vajadusel suunab edasi vaimse tervise veebinõustamisele.	Inimesed, kes on langenud tööalase või seksuaalse eksploateerimise, prostitutsiooni kaasamise, kuritegevusele sundimise või fiktiivse abielu ohvriks. Pöörduda võivad ka spetsialistid ja abivajajast teatajad.	Inimestele, kelle igapäevaelu ja toimetulek on häiritud, kelle elus on pingeid ja raskusi. Vaimse tervise veebinõustamine ei asenda arstiabi ega teraapiat.
Kes vastavad?	Kriisibi nõustaja kogemustega spetsialistid	Erialase kõrghariduse ja nõustamiskogemusega spetsialistid	Psühholoogia või sotsiaaltöö taustaga nõustajad	Erialase ettevalmistuse ja kogemusega spetsialistid ning hingehoidjad	Inimkaubandusohvrite nõustajad	Vaimse tervise spetsialistid
Millal?	Ööpäevaringselt ja veebinõustamine palunabi.ee	Ööpäevaringselt, lisaks veebinõustamine lasteabi.ee ja info@lasteabi.ee	E-R 10-16 ja tugiliin@sotsiaalkindlustusamet.ee	Kell 10-24 emotsionaalse toe nõustajad Kell 16-24 hingehoiu nõustajad	E-R 8.30-17.00 ja inimkaubandus@sotsiaalkindlustusamet.ee	www.palunabi.ee/ vaimne-tervis
Mis keeles?	Eesti, vene, inglise	Eesti, vene, inglise	Eesti, vene, inglise	Eesti, vene, inglise	Eesti, vene, inglise	Eesti, vene, inglise
Hind	Tasuta	Tasuta	Tavaline tariif	Tasuta	Tavaline tariif	Tasuta

Sündmused Paide Püha Risti kirikus

02.06. kell 10.00 Jumalateenistus armulauaga
 09.06. kell 10.00 Jumalateenistus armulauaga
 13.06. kell 18.00 Kohtumis- ja vestlusõhtu „Kirik kogukonnas ja kogukond kirikus“. Teema: Kirik ja meedia. Kiriklik meedia. Küläs Liina Raudvassar, ajaleht Eesti Kirik peatoimetaja.
 14.06. kell 13.30 Leina- ja mälestushetk kirikus. Küüditamishovrite mälestamine
 16.06. kell 10.00 Jumalateenistus armulauaga
 23.06. kell 10.00 Jumalateenistus armulauaga
 23.06. kell 11.00 Tänu- ja mälestushetk. Vabadussõjas võidelnute mälestamine
 30.06. kell 10.00 Jumalateenistus armulauaga
 07.07. kell 10.00 piht ja armulaud kirikus
 07.07. kell 11.00 kalmistupüha Sillaotsa kalmistul
 07.07. kell 13.00 kalmistupüha Reopalu kalmistul
 14.07. kell 10.00 Jumalateenistus armulauaga
 21.07. kell 10.00 Jumalateenistus armulauaga
 Igal kolmapäeval kell 12.00 orelimuusikaminutid.

ÕHKSOOJUSPUMPADE MÜÜK PAIGALDUS HOOLDUS

KLIIMAPARTNER.EE 📞 **5184429**

EAKATE KLUBI HÄMARIK TÄNAB JA KUTSUB REISILE

Urve Ristmägi, klubi esimees

Maiga lõpeb klubi Hämariku perel esimene täispikk hooaeg praeguse juhatuse eestvedamisel. Täna kõiki klubi liikmeid ja meie sõpru, kes osalesid pidudel septembrist maikuuni!

Täna esinejaid, kes nii palju rõõmu pakkusid: Riikar, Kägärä, Reet Linna ja Aare Jaama, Leelo, Sinilill, Exytum, Siuh ja viuh!, väikesed Ukraina tantsutüdrukud ja Maive Loorits.

Suur tänu Paide linnavalitsusele ja volikogule, kes otsustasid meie tegevust toetada! Nüüd on meil võimalus ette võtta üks tore ekskursioon.

Palusin nõu ja abi giidilt Ene Tappolt, et panna paika marsruut ühepäevase ekskursiooni jaoks.

Ene soovitusel võtame kursi Pärnust lõunapool: Pärnu - Ikla (mööda vana maanteed) - Ainazi - Salacgriva - Limbazi - Mazsalaca - Abja Paluoja - Tihemetsa ja tagasi koju.

Seoses sellega tahan teada, kes soovivad sellest reisist osa võtta. Bussi saab tellida siis, kui on teada reisijate arv. Sõit on esialgu planeeritud 27. augustiks. Oma soovist osaleda anna teada Urvele telefonil 5388 8001.

Ilusat suve kõigile Paide linna eakatele ja kohtume septembris!

Kaastööd oodatud:
annely.erm@paide.ee
Tel. 383 8623

Lisainfo: www.paide.ee – Paide Linnaleht

Järgmine Paide linnaleht ilmub 22. juulil 2024.

Paide Linnaleht

LINN SÜDAMES

Roheline
HEAKORD

METSAMAAPINNA
KETASADRAGA
ETTEVALMISTAMINE
ISTUTAMISEKS

5346 4785
info.metsaader@gmail.com

OSTAN
GARAAŽI /
VÄIKSEMA LAOHOONE
TEL: 555 644 64

*Linnapea vastuvõtt
Paide noorimatele linnakodanikele*

1. JUUNIL KELL 10

PAIDE MUUSIKA- JA TEATRIMAJA
VÄIKESES SAALIS

JÄRVAMAA KUTSEÕPPEASUTUSTE Järvamaa Kutsehariduskeskus

8. JUUNI 2024 VILISTLASTE KOKKUTULEK

Ajakava Paides

12.30 Avaaktus
11.00–19.00 Võimalus kohtuda endiste õpetajatega ja tutvuda õppekohaga
19.00–21.00 Salongiõhtu meeleolumuusikaga – **Lembit Saarsalu** (saksofon) ja **Risto Iljas** (klaver)

Ajakava Säreveres

14.00 Avaaktus
15.00 Paide Muusikakooli lõõtspilliansambel
11.00–19.00 Võimalus kohtuda endiste õpetajatega, tutvuda tehnika ja õppehoonetega ning külastada mõisa. Lisaks saab proovida kätt teedeehituse ja kombaini simulaatoritel jne
19.00 Muusikat teeb **Veigo Kaaret**
20.00 Tantsuks mängib peoansambel **Sleepwalkers**
02.00 Peo lõpp

Piletiinfo

♦ Tavapilet: 25 € (01.04.–31.05.24)
♦ Täispilet: 30 € (kokkutuleku päeval 08.06.24)
♦ Toetajapilet: 50 €

Fotoboks Kohvikud

Kokkutulekul näeme!

Paide, Tallinna 46
Särevere, Tehnikumi 4

@piletid müügil Fienta.com

SCAN ME

KOGEMUSTEGA PARTNER SINU AUTOLE!

stik
AUTOREMONT

- REMONT JA REHVITÖÖD
- 3D SILLASTEND
- DIAGNOSTIKA / ELEKTRITÖÖD
- KLIIMASEADMETE HOOLDUS
- KLAASITÖÖD / ESITULEDE TAASTAMINE

ROOSNA-ALLIKU, Pärnu mnt 7
Tel: **389 5557, 525 2166**
autolammutus@stik.ee

PAIDE, Pärnu 57a
Tel: **3846083, 5340 5910**
paide@stik.ee

AVATUD E-R 8-17

www.stik.ee

stikautoremont